

SZÉKELY-NÉP

POPORUL SECUESC-SFT.-GHEORGHE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 150 Lei. Félévre 75 Lei
Szeptember 40 Lei. Egyes szám 2 Lei
Előfizetéseket és hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi fel.

Redactor responsabil și director:
Felelős szerkesztő és igazgató:
RÁKOSI JÓZSEF.

Kiadótulajdonos:
Imreh Carol și soții soc. în comandită.
Bejegyzve: Dos. No. 971/1938 TRIB. TREISCAUNE
Redacția și Administrația - Kiadóhiv. és szerkesztőség
Str. I. C. BRATIANU No. 4

Magyarnak lenni...

Szomorú történelmi évforduló napján gyűlt össze a döntőbíró-ság Bécsben. Az idő harangja a négy százötvennegyedik évfordulót kongatta Mohács hősi áldozatainak rég elporladt hamvai felett, amikor az egykori császárvárosban megkezdődött a tanácskozás a mi sorsunkról.

Másnapra a csüggesztő történelmi varázs sötét gondfüggönyén attört a felkelő nap fénye. A történelem elégtételt adott négy év század gyöttréseiért. A történelmi lejtőn alszodródó magyar sors már 1938-ban megtorpant és az első müncheni értekezlet óta biztos csapásokkal megkezdte felfelé ivelését. Most pedig az augusztusvégi napon újabb, ragyogóan fiatalos lendülettel tört előre az emelkedés útján.

A magyarság élete új szakaszba lépett. A szomorú múlt emléke még ijeszten kisért, mint sötét felhőtakaró a felkelő nap aranypalástja mögött, de a diadalmas élet eitenálhatatlanul viszi előre a magyar beteljesülés valóságát.

Magyarnak lenni!... Csak az Isten jut eszünkbe rögtön, ha erre gondolunk. A hatalmas, erős Isten, aki előtt a tisztalelkű szegényember a legkedvesebb. A magyar nemzet husz éven át Európa Lázárjának élt. Kitaszítva mindenből, ami hatalmat, anyagi jólétet, jövőt jelentett volna. Ott tenfergett a dölyfösködő nagyhatalmak ajtaja előtt és leste a morzsákat, amik a csömörlésig rakott asztalokról a megcsönkített, végpusztulásnak szánt kis nép számára lehullhatott.

Lidércnyomás, szörnyű két évtized volt! De a magyar Lázár nem csöggedett. Az elpusztíthatatlan őserő visszarántotta a kétségbeeséstől, dacos, kemény, új életre ösztökélte. Összeszorított fogakkal, haragos bus nekikeresedett lendülettel lépésről-lépésre küzdötte fel magát az európai kultúrközösség homlokterébe. Trianon szörnyű átka nem mérgezett meg bennünket. A csufos és megalázásunkra szánt határvonalon innen és túl kemény, de küzdeniakarassal teletett, új életre fakadt a magyar.

Megtanultuk mi az magyarnak lenni!...

Nem parádézás, nem dölyf, nem télenkedés, nem törtetés!

Munka. Önfeláldozás. Nagyszerű, jövőbe átlénygülés. Lázás erőtudat és törhetetlen építőkedv. Az akarat szentségével fűtött küldetés. Itt Európa közepén, a népek országútjának metszópontjaiban.

Az elmúlt husz éven kereszt-

Önuralmat az elkövetkezendő napokra.

Az utóbbi időben egyes községekben sajnálatos kilengések történtek, melyek sok esetben súlyos, az egész vármegyére kiható következményekkel járhatnak volna. A vizsgálóbizottságok azt állapították meg, hogy legtöbb esetben részeg emberek voltak a kezdeményezők és a kivitelezők.

A szeszitalok kimérése be van tiltva ugyan, de még mindig akadnak lekiismeretlen kocsmárosok, akik a hatósági intézkedést és a józan ész parancsát megkerülik, vagy semmibe sem veszik.

Nemes Háromszékvármegye lakóssága létezésé óta legnagyobb örömmünepére készül. Igaz ugyan, hogy bor nélkül kevesen tudnak igazán ünnepelni, mégis a leg-

nagyobb önuralomra hívjuk fel mindenki figyelmét. Tudott dolog az, hogy a szeszgözös ember sok mindent megtesz, amit józan állapotban nem követne el. A szesz igen alkalmas arra, hogy népeket, nemzeteket tegyen tönkretűnt, békés viszonyok mellett is, de ott, ahol borotvaélen táncol a lefojtott szenvedély, annál is inkább nem szabad ezt az eszközt igénybe vennünk.

Még egyet nem szabad elfelejtenünk. A bevonuló honvédcsoportokat sok külföldi újságíró is követi. Egy egész világ szemé függ rajtunk s aligha szolgálna dicsőségünkre, ha egy mélységen örvendező, ünneplő, öntudatos nép helyett részeg emberek sokadalmat látva bennünk a külföldi újságíró. (—)

A kisebbségi sors fekélye.

Az amerikai, holdkörös professzor: Wilson elnök szerencsétlen tanítása a nemzetiségi elvről a kisebbségi kérdést tette a nemzetközi politika tengelyévé. Már a versaillesi békeparancs igyekezett körülbástyázni a kisebbségek jogát a többségekkel egyenlő elbánásra, sőt a népszövetségi sóhivatal egyik legüdvösebb rendeltetéseül szabta a kisebbségi panaszok orvoslását. Azonban, hogy ez és az új nemzetiségi államoknak a kebelükben élő kisebbségek védelméről vállalt kötelezettsége csak írott malaszt maradt, azt saját bőrünkön sajgón tapasztaltuk.

Am a tegegyhatalmak sem okultak a tengerkeserveken s a régi menetrend szerint újra felkérésre kötötték a délkelet-európai államoknak kisebbségeik jogának kölcsönös tiszteltbentartását és számukra az emberies elbánást.

Magyarország ezt az elkötelezést komolyan vette és nemcsak lojális elbánást biztosított a határai közé került kisebbségek-

nek, de ismételtén fölhitva például a román vasuti- és postatisztviselőket, hogy maradjanak helyükön, igyekezzenek a fölszerelések épségét megóvni és ezzel szemben a legnagyobb méltányosságra kötelezte magát.

És a jó példa azonban — sajnos — nem talált követésre, mert Romániából seregestől érkeznek a hírek, hogy a magyar tisztviselőket és munkásokat a tél küszöbén minden végkielégítés nélkül szólnak erőszikkal és a legkésőbbi időben sorsuk dobjak martalékaul.

Nem csodálható, ha ez az eljárás Budapesten élénk visszatekintést keltett és emlékeztet a szomszédot a helyzetnek a bécsi döntés következtében beállott, győztes megváltozására. Nevezetesen, hogy most már a magyar földön is milliós román kisebbség van, kikkel szemben az egyenlő elbánás csak akkor esedékes, ha Románia is gyakorlattá teszi a viszonyosságot és magyar kisebbségeinek létét ep'ugy biz-

kül az erdélyi és kapcsolt részek magyarja ezt érezték. Kicsi, nagy, öntudatos és öntudatlan magyar szinte a megszállottság ösztön-szerűségével vérebe szivta a nemzetépítő, kemény öntudatot. Új, más magyarok lettünk. Nehéz ezt megérteni rajtunk kívül élt, más emberek, megha ugyanaz a testvéri vér izzik az ereiben is, mint a miénkben.

Mi csendőrszuronyon, börtönön, valóságosan elűnt vasbilincsek között tanultuk meg, mi az magyarnak lenni.

Megtanultuk, hogy magyar és magyar között nincs kűtűnbség, ha becsületesen egyet akar. Vá-

runkba iktattuk, hogy csak a társadalmi, elválasztó falak testvéri lebontása hozhatja meg az összhangot, amely annyira szükséges minden történelmi munkához. Jól megjegyeztük, hogy ur és paraszt, pap és katona, dolgoztató és dolgozó, gazdag és szegény, fölül álló, vagy alázas sorsu mind-mind csak annyit ér és a megbecsülésnek csak olyan mértékére érdemes, amennyit a mindennekelett álló közjavára tenni tud, vagy munkálni akar. A társadalmi, talmi értékek helyett nálunk a nemzetszeretet és a munka lépett az eddigi érték mérő helyébe. Boldog jövőt akarunk.

tosítja, mint ahogy azt szomszédjától elvárja. Szóval, hogy a román kisebbségek magyarhonban pontosan olyan kezelésben részesülnek, mint aminőt Románia tanúsít az uralma alatt maradt magyarokkal szemben.

Mindebből kiviláglik, hogy a kisebbségi kérdés még új, fájó jövőnek néz elébe és a beharangozott, délkelet-európai béke csecsemője aligha lesz hosszúéletű, ha e sebet becsületesen és kölcsönösen be nem gyógyítják.

Megtorlás.

A román belpolitikai életet mostanába a vasgárdisták megtorló akciója uralja. Repülő bizottságaik rendszeresen járnak be az országot és a szemet-szemért, fogat-fogért alapelv szerint állnak bosszút mindazokon, akik az országos hivatalos hajtóvadászat során valamely társukat annak idején eltették láb alól.

Mint lapunk más helyén je-lentjük, vármegyénk több községébe kiszálltak, sőt az ott közölt falukon kívül több más helyről is vettünk értesülést, hogy a bosszú osztagok ott is végrehajtják a titkos vészbiróságuk által hozott ítéletet.

Hire járt, hogy I. Báleanu, megyénk volt prefektje is áldozatul esett vérbosszúnak.

De ezenkívül a vértanuk iránti kegyeletet is programjukba vették. Így folyó hó 7-én, szerdán 12 tehergépkocsi koporsókkal megrakva indult Csik felé, hogy a szeredai internálótábor tömegsírjából az ott elföldelt bajtársai-akat kihantolják és a végkielégítést nekik megadják.

Itt említjük meg, hogy Ion Antonescu államvezető elrendelte, hogy a volt királyt a hadseregben viselt minden tisztségéből törölni kell, az egyes vállalatoknál való részesedését zár alá vegyék.

Lázasan, cserepes ajakkal, iszonyu, huszonnégy vagy huszonkét éven át túrt, izzó sebekkel testünkön magyar megújodást követelünk magunktól és minden magyartól, aki ebben a felfelé ivelő magyar történelmi térben él.

Igy fogadjanak majd el bennünket azok a testvérek, akik Erdély visszatérő drága cserépdarabjait keblükre ölelik és visszaiktatják a boldogító, nagy magyar közösségbe.

Erdély magyarja most sem akar egyebet, mint a rossz álomként elmúlt, szörnyű két évtized alatt: *magyarnak lenni!*

Arvay Árpád.

Rövid séta a menekültek közt.

Mintegy ötszáz nincstelen menekült kap ingyen szállást és kosztot városunkban.

A Székely-Mikó kollégium udvara pontosan olyan élénk képet mutat, mint amilyen tanév kezdetén szokott lenni. Az udvaron élénk, üde gyermekcsoportok vegyül a kéziabda tompa puffgása. Menekült gyermekek gondtalan játékba merülve élvezik a korábbi napsütést: az életet...

Bizakodás a jövőben.

Itt helyezték el a romániai részéről menekült nincstelen magyar családokat. A tornaterem szűfülésig van megtöltve szekrényekkel, ágyakkal, székekkel, ágyneművel és más elképzelhető berendezési tárgyakkal.

Az igazat megvallva féltünk, hogy jajgató, panaszkodó embereket találunk itt. Kellemes meglepetésben volt részünk. Nyugodt, barátságos nézésű férfiakat, a jövőbe bizalommal tekintő asszonyokat, jóltáplált, gondtalan gyermekeket látunk mindenfelé.

— Istenem, majd elrendeződik a mi dolgunk is véglegesen, — mondja egy fiatal asszony, aki tulságosan e-ven gyermekeket oktatta szelidségre pár perccel ez előtt. — Az a fő, hogy most jól vagyunk...

— Hová valók maguk? — kérdezzük egy másik csoporttól.

— Én brassói... én bucaresti... én zernesti... én csak a honvédsapátokot várom be, aztán családommal együtt utazom tovább Marosvásárhely felé.

Aztán a menekültek száma felől érdeklődünk. Egy összeírás szerint csak a tornateremben száztizen laknak, de az újabbban megállapítani, mert az anyagi lehetőségekkel, vagy rokonsági

kapcsolatokkal rendelkezők magánháznál helyezkedtek el, vagy tovább utaztak rövid megszakítás után Kolozsvár irányában. Az egyetlen hozzávetőleges számot csak a segélyre szorúkról tudjuk. Ezerint pillanatnyilag városunkban mintegy ötszáz minden anyagi támasz nélküli menekült él. Közülük ennyi ebédet és vacsorát osztott ki ugyanis a Jótékony Nőegylet a Kollégium konviktusában.

Aldozunk testvéreinkért!

... És egyre jönnek... A magyar összetartás bebizonyítására szinte nem is kinálkoztatik szebb alkalom. Össze kell ezekben az időkben dobbannia minden magyar szívnek s tehetsége szerint helyezze el mindenki egy darab kenyér, egy simogató tekintet, egy jó szó képeben a maga áldozatát a faji öntudat oltarán. (—)

Csütörtökön érkezik a magyar hadsereg.

Szerdán az összes román tisztviselők elhagyják a vármegye területét.

P. Georgescu alezredes-prefektus körrendeletet intézett a fősolgabírói hivatalokhoz, a polgármesterekhez, a csendőrszárnyparancsnoksághoz, valamint a rendőrséghez. A körrendelet így szól:

A helybeli Térparancsnokság 1940. szeptember 8-án kelt 3-dik számú kiürítési parancsa értelmében, tudomásukra hozzuk, hogy a magyar hadsereg Háromszék vármegye területét szeptember 12-én veszi át.

Ezért, a fentiek tudomásulvételével, kérem intézkedni, hogy ma szeptember 10-ike folyamán mindent ürítsenek ki, amit még nem ürítettek ki a területen ne maradjon más, mint a postánál és a távirónál az elkerülhetetlenül szükséges személyzet és a főügyész ur, aki egyszerre fogja elhagyni a megye területét a csendőrszárnyparancsnok urral a

csendőrség gépkocsiján. A fősolgabírók székhelyeiket holnap szeptember 11-én hagyják el, a csendőrség és a rendőrség pedig a csendőrszárnyparancsnokság utasításához tartja magát.

Ma 15 órakor Sepsiszentgyörgy hivatali személyzete rendezésére szükséges számú autóbusszt fog becsajjtani, melyek Brassóba szállítják, 18 órakor pedig az a társasgépkocsi indul a vármegye ház elől, mely a hivatalfőnököket viszi.

Az autóbusszok benzinnel felszerelve azonnal visszatérnek Brassóba. A fősolgabírók azokat a gépkocsikat fogják használni, melyeket már rendelkezésükre bocsátottunk, visszatartva egyet 11-ikére, a többi pedig a brassói prefekturához kell irányítani, mert nem szabad a Helytartóság egyetlen járművének sem az átengedett területen maradnia.

Végítélet Anglia felett.

A Berlin és más német városok polgári lakossága ellen intézett, angol repülő-támadások megtorlásául a német harci repülőök mind nagyobb és nagyobb hullámokban szállnak át a csatorna fölött és naponta egymillió kilogrammot meghaladó súlyban dobják le az angol fővárosra minden nagyságu bombáikat.

Kilenc-tíz óráig tart egy-egy légi riadó és 5-6 száz német bombavető ontja vas- és tüzesőjt, melynek nyomán sok emeletes házak omlanak össze, hatalmas olajtartályok rabbannak fel, végeláthatatlan tűz- és lángtenger támad, nappal több-kilométer magas füstfelleg borítja az eget, éjjel pedig a tűzvész világa a francia tengerparton egész Cherbourgig ellátszik.

A bombázások teljesen megbénították London gáz- és villanyszolgáltatását, a vasuti közlekedést sokfelé megszakadt, sőt

itt-ott a romok az utcai közlekedés is elzárják.

A lakosság élelmiszer ellátása kihagyásos, tömegek rohanják meg az üzleteket a táplálék beszerzés miatt.

Olasz lapok véleménye szerint az angol védelem csődje küszöbön áll.

— A magyar honvédség fogadására már folynak a diszítő munkálatok Szász István mérnök vezetésével. Az ismeretes piactéri zászlórudat kiemelték régi helyéről és piros-fehér-zöldre festik át. Ugyancsak a piac szokott helyén diszemplévény készül.

— A magyar honvédség utja. A magyar csapatok folyó hó 10-én a következő helységeket szállt meg: Magyarország—Szentgothárd, Mezőbánd, Marosvásárhely, Szováta, Parajd, Korond és a gyergyói medence. Az átadás minden zavaró incidens nélkül történt.

H I R D K.

— Ülést tartott a Magyar Párt elnöki tanácsa. Hétfőn délelőtt a Magyar Párt megyei tagozatának elnöki tanácsa báró Szentkereszty Béla vezetésével ülést tartott. Az elnök kérte eddigi intézkedései jóváhagyását. Az elnöki tanács megvitatta továbbá az előzetkezendő napok folyamán hozandó intézkedéseket, valamint a Párt jelenlegi helyzetét és jövőbeni álláspontját.

— Megtörtént a vármegye szimbólikus átvétele. P. Georgescu alezredes-prefektus és Szentkereszty Béla báró tegnap tovább folytatták és befejezték az előző napon megkezdett vármegyei körutjukat. A prefektus több ízben felhívta a falvak lakosságát, hogy a bevenülő honvédsapátok irányában a legmesszibbmenő udvariasságot és figyelemességet tanúsítsa. A körut jelentősége különben abban áll, hogy ezzel a vármegye átadása báró Szentkereszty Béla szimbólikuson megtörtént.

— A hivatalok átadása hír szerint teljes rendben történ. Egyedül a munkásbetegséggyógyító átvételénél merült fel némi elvi véleményeltérés.

— Ablakok bérbeadása a 13 lki ünnepekre. A Kollégium internátusa, a Városháza és a Törvényszék ablakait bérbeadják a honvédség bevonulásának napjára. Érdeklődők a Magyar Párt helybeli irodájában iratkozhatnak fel. A befoyt pénzüsszeget a menekültek segélyalapjának növelésére fordítják.

— A sors iróniája. A romániai nagy tisztogatás folyamán a többi, levitézlett államférfi letartóztatása rendjén sor került dr. C. Angelescu orvosra is, ki nemcsak azzal tette nevét emlékezetessé, hogy Jonel Brătianut kioperálta ebből az árnyékvilágból, hanem mint közoktatásügyi miniszter nevéhez fűződik a legtöbb székely iskola bezárásának kétes dicsősége is.

— A Temesvári Segélyező Egyesület értesíti tagjait, hogy Nagyvárad, Kolozsvár, Szatmárnémeti, Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgyön meglévő fiókjai továbbra is működésben maradnak, Kolozsváron felállítandó igazgatósági székhellyel. A sepsiszentgyörgyi fiók vezetősége felkéri a tagokat, hogy rendszeres havi díjfizetéseiket az eddigi megbízottak kezéhez fizessék tovább. Az Egyesület nagyváradai nagyjértékű bérháza a magyar területen működő fiókok tulajdonát képezi.

— Rauca. Nietzschehének tiszta igaza van, hogy a szavak zsebkönyve, mikbe az idők folyamán mas és mas tartalmat raknak bele. Itt van pl. a rauca szó, miről azt hánne az ember, hogy rókat jelent, e ravasz ragadozó összes tartozékaival együtt. Azonban a latin szótár szerint a rauca magyarul olyan kukac, mely a tölgyfa gyökerén ragódik. Csakugyan a székely tölgy gyökerét e kukac faj több példánya örölte es helyenvaló lenne epügy védekezni ellene, miat a vértetű pusztításaival szemben. Az orvosszert is megadja a következő hirdetés: „Ki egyszer próbálta, villággá kúttó i: Kukacot petéstől legjobban Fürth öli.”

— Névtelen levelek ragálya. A sorsfordulat egyik beteges tünete, hogy a névtelen levelek ipara nihetetlenül földendült. A két évtizedes farkasóvadás után mellveregető magyarokká vedlett kétkezi emberek saját érdekükben önként érthetőleg piacoztatják nehétségüket es a román uralom alatt a magyarság érdekében szerzett autóságos érdemeiket. Atfestent üzemükbe ürömcsoppet ejtenek a névtelen levelek, melyek keletmetlenül pirítanak rajuk a románság érdekében végzett es teljesen hasonlítottékü (illetve értéktelen) szolgálataik megbélyegzésével. Szerencsére, a többség valja es gyakorolja, hogy legjobb az egyenes ut.

— Megint Damian ur. Damian, volt lisznyoi tanító ugy látszik nem nyugszik. Tegnapelőtt reggel ket tarsával megerkezett Adobolyba es a csendőrség szemelattara átvette a parancsnokságot. A zaidóknak megparancsolta, hogy aonnal, ugy ahogy vannak, nagyják el a községet. Leantott minden gépkocsit, vagy szekeret, leigazoltatva még a gyalogosokat is. Szentkereszty báró személyesen emelt panaszt a prefektusnál, kérve, hogy a szomorú hírvévre szert tett terrorista garazdálkodásat szüntettesse meg. Ujbb értesülésünk szerint Damian volt tanító Uzont, Szentkirályt, sőt Sepsiszentgyörgyöt is „megátogatta”. A terrorista általandóan löfegyvert is hordoz magánal, amivel a békes lakosság életét veszélyezteti.

— Amerikai üzleti szimat. Egyes amerikai lapok az Egyesült Államok háboruba léptének szükségét hangoztatják, mert ezzel a hadi állapot meghosszabbítását idéznék elő, ami nemcsak újabb, óriási üzleti lehetőségeket nyitna, de az anyagilag mindinkább kifulladás Angliát is arra kényszerítené, hogy tartozásait kiegyenlítésére egyre több gyarmatot adjon zalogba Amerikának.